– az esélyegyenlőség helyreállítása.

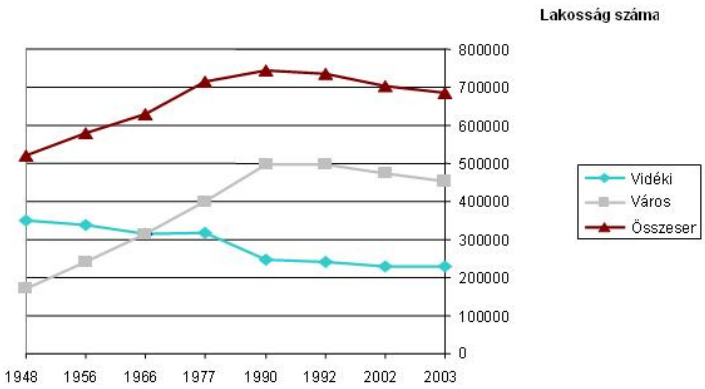
Mindezeken túlmenően azonban érvényesülniük kell a piaci mechanizmus elemeinek, amelyek lehetetlenné teszik, hogy a piaci koordinációkat az államigazgatás (hivatal), az adóhatóságok és a különböző szakhatóságok végezzék, ne pedig a piaci szereplők.

Egy államnak, egy kormányzatnak a legfontosabb feladatai a társadalommal szembeni – úgymint a béke megőrzése, az életszínvonal jobbítása és számos más ilyen és ehhez hasonló és ezekből levezethető – kötelezettségek betartása és biztosítása. De egyik kormányzat sem képes ezeket teljesíteni megfelelő gazdasági háttér nélkül. Annak ellenére, hogy a piacon a láthatatlan kéz uralkodik, a társadalmi egyenlőtlenségeket csak a kormányzatok tudják megoldani. Az állam szervei is részesei a gazdasági életnek. Ezalatt azt értem, hogy ezek a szervek közvetítő csatornákként működnek a társadalom és a gazdaság között. Hogy ez miként is valósul meg, az illető kormány feladata. Ezeket a feladatokat Romániának úgy kell teljesítenie, hogy egy olyan társadalom jöjjön létre, amely méltó tagja lehet az Európai Uniónak.

Kolozs megye vidéki településeinek demográfiai helyzete

KEREKES KINGA

Az 1948-as, 1956-os, 1966-os, 1977-es, 1992-es és 2002-es évi népszámlálások, illetve az 1980–2003 közötti időszakban minden év július 1-jén számolt statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy Kolozs megye összlakossága 1990-ig növekedett (eltekintve egy kis ingadozástól 1984–1987 között), majd 1990 óta folyamatosan csökkent. Ezt a folyamatot az 1. ábra illusztrálja.

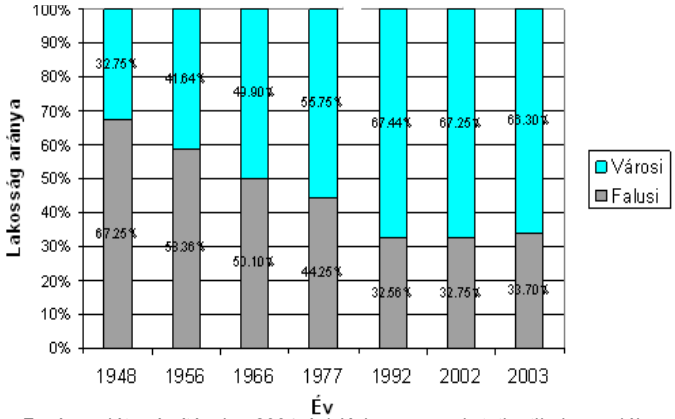

Forrás: Kolozs megyei statisztikai szemle, 2004

1. ábra: Kolozs megye népességének alakulása az 1948 2003 közötti időszakban

A vidéki lakosság száma az összlakosságéval ellentétes módon alakult: 1990-ig folyamatosan csökkent, majd a csökkenés üteme lelassult, vagy éppenséggel növekedés volt tapasztalható.

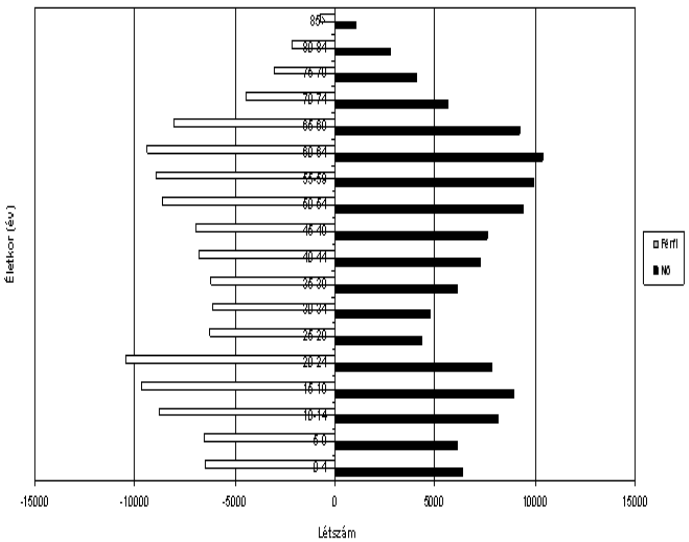
1948–2002 között a vidéki lakosság – városi lakosság arány megfordult: 1948-ban a lakosság 32,7%-a élt városon és 67,3%-a falun, míg 2002-ben az arány pontosan ennek a fordítottja volt (2. ábra).

Forrás: saját számítások a 2004. évi Kolozs megyei statisztikai szemlében közölt adatok alapján

2. ábra: A falusi és városi lakosság arányának változása Kolozs megyében

Ahhoz, hogy jobban érzékeljük a vidéki lakosság népességváltozását az utóbbi évtizedben, szemügyre vehetjük az 1992-es és 2002-es évi népszámlálási adatok alapján felépített korfákat (3. és 4. ábra).

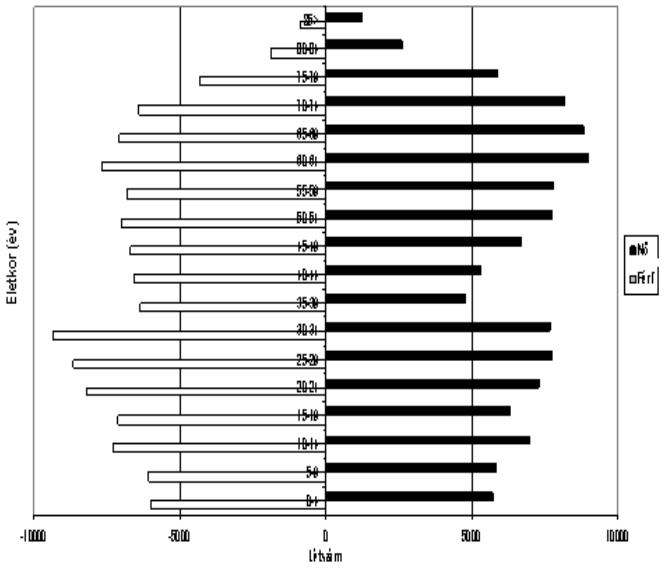

Forrás: 1992-es népszámlálási adatok

3. ábra: Kolozs megye vidéki lakossága 1992-ben

Az 1992-es korfa erősen torz: a középkorosztály (25–49 évesek) alulreprezentált és a gyermekek (15 év alattiak) száma korcsoportonként csökken. A vidéki lakosság jelentős része az 50–69 évesek korcsoportjába tartozik.

A 2002-es adatok alapján felépített korfa még jobban el van torzulva, mint az 1992-es: tíz év alatt nagymértékben megnőtt az idős lakosság aránya, főleg a nők körében. A középkorosztály (25–49 évesek) aránya az 1992–2002-es időszakban megváltozott: továbbra is alacsony a 35–49 évesek aránya, viszont a 25–34 évesek aránya megnőtt. Ennek a jelenségnek a magyarázata valószínűleg abban rejlik, hogy az 1992-beli gyermekek és fiatalok felnőtté válásuk után nem költöztek el faluról városra (ahogy az 1989 előtt általános volt), mert a városok ebben az időszakban már nem nyújtottak számukra vonzó munkalehetőséget.

Forrás: saját számítások a 2002-es népszámlálási adatok alapján

4. ábra: Kolozs megye vidéki lakossága 2002-ben

A korfákat vizsgálva egy másik, népességszaporulati szempontból aggasztó jelenségre is felfigyelhetünk: a 20–44 évesek korosztályában a nők aránya a férfiakénál jóval alacsonyabb. Ez a jelenség már 1992-ben megfigyelhető volt a 20–34 éveseknél, és 2002-re a jelenség kiterjedt a 35–44 évesek csoportjára is (hasonló helyzetet észleltünk egy Szilágy megyében folytatott kutatás esetében, ezért megkockáztathatjuk azt a feltevést, hogy nem kizárólag Kolozs megyében tapasztalható jelenségről van szó). A jelenség okait nem kutattuk, ezért magyarázattal sem szolgálhatunk, csak találgathatjuk, hogy hová mennek el a fiatal felnőtt nők és miért mennek el nagyobb arányban, mint a férfiak. Az azonban könnyen belátható, hogy ennek a jelenségnek a következményeként a születések száma vidéken csökkeni fog, és megtörténhet, hogy a középkorosztálybeli férfiak egy része követni fogja a nők példáját és városra költözik, tovább rontva ezzel a vidék demográfiai helyzetén.

Fontos megjegyezni egy pozitívumot is: a születések száma (és következésképpen a gyermekek száma) vidéken az elmúlt évtizedben állandó maradt, annak ellenére, hogy a városi lakosság körében ez a szám nagymértékben csökkent. Ezért úgy tűnhet, hogy demográfiai szempontból reménykedhetünk a Kolozs megyei falvak életképességében.

Mivel a megyei statisztikai átlagokból nem lehet az egyes településekre vonatkozó következtetéseket levonni, a következőkben az elemzést lebontjuk a községek szintjére (a népszámlálási adatok települések szintjén nem hozzáférhetőek).

1000 lakos alatt	1 község
1000-2000 lakos	29 község
2001-3000 lakos	19 község
3001-4000 lakos	7 község
4001-5000 lakos	10 község
5001-6000 lakos	3 község
6000 lakos felett	6 község

Forrás: Kolozs megyei statisztikai szemle, 2004.

1. táblázat -Kolozs megye községeinek csoportosítása a lakosság száma szerint

2003. július 1-jén Kolozs megye vidéki falvainak összlakossága 230 631 személy volt, ennek 49,8%-a férfi és 50,2%-a nő (forrás: Kolozs megyei statisztikai szemle, 2004). A jelenleg érvényben lévő közigazgatási felosztás értelmében a megye 420 falva 75 községet alkot.

A megye községei népességi szempontból a következőképpen csoportosíthatóak (1. táblázat):

A 2002-es népszámlálási adatok alapján elemezhető a községek lakosságának korosztály szerinti megoszlása. Három nagy korcsoportba osztottuk a lakosságot:

– kisgyermekek és általános iskolások korcsoportja (0–14 évesek)

– munkaképes fiatalok és felnőttek korcsoportja (15–59 évesek)

– idősek korcsoportja (60 év felett)

Az adatokat elemezve nagy eltéréseket figyelhetünk meg a különböző községek között: az aktív lakosság részaránya Gyalu lakosságának 64,49%-át teszi ki, míg Szarvaskend esetében ez az arány mindössze 40,46%. A gyermekek aránya 22,98% (Maguri Racatau) és 9,08% (Ajtony) között változik, az időseké pedig 48,06 (Ajtony) és 16,18% (Gyalu) között. Kolozs megyében átlagosan a 0–14 évesek korcsoportja a vidéki lakosság 16,47%-át, a 15–59 évesek korcsoportja az 55,7%-át és a 60 éven felüliek korcsoportja a 27,83%-át